

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu. séu prin posta
séu prin domnii co-
ectori.

Nr. 8.

Brasíevu 15. Aprilie 1877.

Anulu X.

Sumariu: O lacrima ferbinte. (Urmare). — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Urmare). — Studie dietetice populare. (Urmare). — Versulu ostasiloru. — Bibliografia.

O lacrima ferbinte.

(Urmare.)

Intr'aceste s'au apropiatu, in catu amu vediutu bine uniform'a magiara, si unu tunu ungurescu cu 4 cai; oficirulu pe carele 'lu gonea simtiemintele din laintru, a luat'o in pasi de fuga spre trup'a loru; eu cá se nu remanu singuru, l'amu urmatu. De-odata amu statu pe locu, si i-amu disu oficirului: „Domnule, mie mi se pare totu lucrulu o enigma; ungurii triumfandu vinu in frunte, dupa ei vedu o gramada de romani, in urma vei vedea si o. gramada de unguri, imi response oficirulu; acei romani suntu prisionieri, m'asiu fi miratu fórte multu, dise elu, se póta romanii resistá puterei magiare fara arme, numai cu lancile. „Stai in locu, domnule, vedu eu bine ori ba, acela in fruntea ungurilor e Iancu. Te insieli, domnule; pe Ianculu nu'lu vei mai vedea in fruntea óstei, dise oficirulu. Cu acésta a radica tu ochianulu la ochi, s'a uitatu lungu, lungu, l'a stersu si éra s'a uitatu. Nu'mi pociu esplicá totu lucrulu, dise si elu; in adeveru, in frunte e Ianculu, ungurii dupa elu, si intr'o departare de vreo suta de pasi romanii; se pare inse cá si aceia au arme. Intr'aceea trup'a ajunsu in siesu, si nu i-amu mai vediutu pàna ce au sositu in apropierea satului. Candu s'au ivitu, amu cunoscutu pe Ianculu, dara si elu pe noi, si-a strinsu calulu in pînteni si a venit la noi. „Glückauf!“ (cu acestu ouventu se saluta Abrudenii unii pe altii), ne-a strigatu elu. Noi amu statu incremeniti; dupa aceea a continuatu unguresce: „Ferbinte di amu avutu eri!“ Intorcundu-se càtra mine a continuatu romanesce: Frate Siolutiu, romanulu e dracu, nu'i omu. Eri amu luptatu unulu contra diece. Si tu esti acuma prisionieru? l'am intreruptu eu. Ce vorbesci, amu invinsu cá totu-deauna, response elu. Dara trup'a aceea unguresca ce insemnéza? ilu intrebain eu. Aceia suntu romanii cari s'au inbracatu in vestmintele unguriloru cadiuti. Numai acuma ne intieleseramu unii pe altii. Intr'aceea sosira cu totii intre strigate de vivatu, se traiésca Imperatul! Multi romani avea câte 2—3 puscii unguresci pe umeru; ne-amu intorsu càtra satu, unde mi-a enaratu Ianculu tóta decurgerea; mi-a spusu cá ungurii au avutu unu comandantu fórte

bravu; candu au datu lancerii romani navala s'a aperatu cá unu leu; in urma l'au taiatu unu lanceriu peste capu, precumu spunu lancerii, i-a despicatu capulu si a cadiutu mortu. Lancerii indata s'au apucatu si i-au ingropatu pe toti. La comandantele au aflatu unu ânelu, pe carele e scrisu gravatu: 15. Martin 1848, si l'au datu tribunului Corchesiu. Intalnindu-me cu Corchesiu, mi-a aratat ânelulu, carele era alu lui Vasváry, si asia dupa acelu ânelu s'a descoperitu prin mine, cá comandantele a fostu acelu Vasváry, care visitase pe Ianculu in 1848, caruia i s'a implinitu visiunea, cá-ci e ingropatu la „Fontanele.“ Pe acestu Vasváry Pál ilu declara principele de Vindischgrätz in proclamatiunea sa din 29. Dec. 1848 inpreuna cu Kossuth s. a. de „vogelfrei“ (proscrisu). Intielegundu Ianculu de acésta s'a superatu si a disu: Asiu fi datu 10 ani din viét'i'a mea, se'lu fiu potutu scapá viu; paguba de elu, ce omu talentatu a fostu; apoi mie imi facea o bucuria nespusa se'lu fiu vediutu si se'lu convingu, cá eu amu avutu dreptu candu i-am disu, cá romanulu nici mortu nu primesce uniunea neconditionata, si cumu-cá acela care va incercá se me supuna pe mine, va muscá in érba.

Inainte de lupt'a dela Fontanele cu 2 dile me preambulam pe malulu stangu alu Ariesiului sub padurea de bradi numita Poduri, unde intalnindu pe Ianculu amu mersu càtra unu isvoru renumitu, cá se bemu apa. Apropiindu-me de isvoru amu observatu, cá unu omu tiene una bucata (corhanu, codru) de malaiu uscatu subt cireu, de siguru se'lu inmóia, cá se'lu póta mancá. Iancu numai decátu s'au reintorsu dicundu cá are unu lucru grabnicu, dara eu l'amu intielesu cá s'a genatu de mine, cá eu se nu vedu in presenti'a lui miseri'a poporului, care se luptá flamandu si descultu; eu inse nu i-amu datu pace pàna candu nu a venit la isvoru, unde ajungundu, s'a restitu càtra acelu omu: „Andi! n'ai capatatu porunca se'ti iai merinde pe 4 dile? Ba da, insa fiindu muierea bolnava, nu mi-a potutu face; unu malaiu ce'lu aveamu l'amu lasatu la copii. — D'apoi lance nu ai, cu unu paru vrei se mergi in bataia? Suntu omu seracu, cósan'amu, bani togma nu amu. Da ticalosule, nu ti-ai potutu castigá pàna acuma vreo arma? Amu, domnule, acasa doue puscii de honvedi din batai'a

dela Abrudu, dara nu amu ce se bagu in ele, n'amu fisiaguri. Nu te supara domnule, pusca amu, voi castigá eu dela dusímanu, numai déca nu mi-aru muri biat'a nevasta si copii de fóme!

L'amu compatimitu pe bietulu omu, i-amu datu 1 fl., care'lu avému la mine.

Iancu era superatu, pentru că eu ilu mustramu de multe ori, dicându'i, se dea pace glóteloru si poporului, că e lucru pecatosu a luá pe omu dela plúgu si a'lu duce inaintea tunurilor; prin resculara glóteloru se voru face multe escese, cari nu se voru poté impedeá, se va primesdui insusi poporul, si se va compromite bravur'a romanului, dicându-se că romanulu nu sta la lupta cumu se cade, ceea ce inse dela unu omu nearmatu nici că poti pretinde. La aceste Ianculu imi respundea, că elu inca au fostu din capulu locului in contra purtarii resboiului in modulu acesta, au cerutu se'i dea 10,000 pusce si bani, se'si formédie elu 10 batalióne si poporul se remana in pace acasa, dara nu s'au invoitu. Nu dieu, că-ci neamtulu nu vrea cá dupa debelarea magiariloru, se se téma că tu nu vei cersí, ci vei pretinde inplinirea promissiuniloru date poporului romanu, 'i respundeamu eu. — La audiulu acestoru cuvente au statu pe locu, si uitandu-se ingrijatu la mine, mi-a disu: Mei! pucina incredere ai tu in neamtii. „Ba nici unu picu,” i-amu respunsu eu.

Ce se atinge de bravur'a militare a romanului, dicea Ianculu, numai atat'a amu de a'ti raspunde, că istori'a nu se póte desmintí; in cătu e pentru arme, te indrumescu la diariile magiare din Pest'a, unde vei poté ceti, că gard'a nationale din Pest'a pornindu asupra serbiloru, ajungându in apropierea dusímanului, s'a ivitu unu serbu cu siapca rosia si a descarcatu o puscatura cá signalu; de acésta gardistii inarmati din crestetu pana in calcaie, s'au spariatu si s'au intorsu in fug'a mare, aruncandu dela sine armele si inbracamintele, ajungându la carale cu bagagie si munitiune, au aruncatu tóte la pamentu, s'au pusu pe cara si in cariera s'au intorsu de unde au plecatu. Foile magiare revoltate au disu că pe viitoriu, unu omu ticalosu nu va fi insultatu de Pescovits, ci Nemzetör. In urma se nu iai pe poporu dela plugu, asta inca nu sta, că-ci ungurii de unde au luat pe gardistii nationali dela Biharea cari inca suntu romani, déca nu dela plugu; si tocma acestia suntu cei mai buni soldati la unguri. — Totu unu asemenea romanu au fostu celu dintaiu, care au inplantatu stégulu magiaru pe murii cetatei Bud'a, candu o au cuprinsu ungurii cu asaltu; acelui soldatu i-a daruitu Kosuth 1000 fl. Apoi déca 'mi aduca bine aminte, continua Ianculu, tocma dela tine frate Siulutiu, amu auditu, că in capell'a radicata pe campulu Racosiu in memori'a luptei dela Mohaciú, se afla unu tablou representandu catastrof'a teribile; in acelu tablou se vedu tierani romani, cá nisce semidiei impartindu in drépt'a si stang'a mórte, si inaintandu printre turci până la comandantii lor, pe

cari apucandu'i de peptu, i-au trasu diosu de pe cai. Cugeti tu că eu, ori poporul suntemu mai puçinu barbati decâtu aceia?

Dupa batali'a dela Fontanele intorcându-se romanii cu Ianculu la Campeni, amu védiuta fórte multi romani, carora le scotea glóntiele din trupu fisiculu montanisticu din Abrudu, Basiliu Boeru de Scorei, care era refugiatu la Campeni. — Preamblandu-se in piatia vedu langa ap'a care curge prin satu, siediendu unu legionariu vienesu cu capulu de mórte pe pelaria si unu tunariu ungurescu. Neamtulu luá mereu apa cu o lingura de lemnu si o dedea tunariului; acesta o bagá in gura, dara pe grumadi subt falca curgea diosu sangerósa. M'am apropiatu de ei, si am intrebatu in limb'a germana că ce facu? Bucuri'a neamtului, că au datu de unu omu cu care póte vorbi; mi-a spusu că omulu de langa elu i-au mantuitu viéti'a, de si elu n'a cerutu pardonu, si acuma ilu lecuesce, fiindu-că e ranitu intr'unu pitioru, éra unu glontiu i s'a bagatu pe gura si 'ia esitu pe grumadi. Eu nu'lu intielegeamu, pentru aceea i-amu disu: Cumu se ceri pardonu dela elu, déca elu inca este prisionieru cá si tu? Ba nu, dise elu, acesta e unu romanu, si tocma de aceea imi pare reu că nu potu vorbi cu elu. — Tunariulu s'a uitatu la mine, si intru o voce pe care abia o am intielesu, pentru-că i-a fostu gur'a inflata, mi-a disu: Da nu me cunosci domnule? Eu suntu omulu acela caruia i-ai daruitu 1 fl. M'amu inbracatu in haine unguresci. Acuma si mai tare l'amu compatimitu; l'au dusu pe bietulu omu la chirurgulu Kalkher, care i-a scosu glontiuulu din pitioru, si i-a cusutu pelea la grumadiu.

Legionariulu vienesu, unu baiatu de 18 ani, plinu de focu si curagiu, a intrebatu de mine: că óre candu l'oru trimite pe elu la Campeni? Noi ne aflamu tocmai in Campeni, i diseiu eu. Ce? satulu acesta miserabilu e Campenii? De acesta amu dusu noi atata frica si gróza? si injurá cumplitu dicundu: Eu cugetamu că Campenii e o cetate celu puçinu cá Dobritienulu. — Mi-a istorisitu batali'a, si că elu singuru e prisionieru; alti ostasi unguri prisionieri nu se afla, dise elu, si că socii lui s'au luptatu cá eroi, si cá atari au cadiutu, pentru-că navalirei romaniloru cari se luptá cá ferele selbatice (Raubthiere), nu au potutu resistá.

Apendice la pag. 18.

In anulu 1848 in campulu libertatei unchiulu meu a facutu memorabila propunere, cá natiunea nóstra se nu suferé a se mai numi cu numele de vlahu, care numire i s'a datu de natiunile barbare, ci se pretinda a se numi cu adeveratulu ei nume de romanu, precumu se numesce pe sine ea insusi. In urm'a acestei propuneri si a concludului luat de către adunarea nationale, Maiestatea Sa a demandatu in a. 1849, cá natiunea insasi, regimentele de granitia,

precumu si individii singuratici, in acte oficiali si diplomatice, se se numésca Romani si nu Vlachi...

In anul 1861, dupa caderea absolutismului si a sistemii nemtiesci s'au conchiamatu din tóte natiunile patriei câte 8 membrii spre a consultá asupra viitoiului patriei intr'o conferintia regnicolaria la Alb'a-Iuli'a. Betranulu era bolnavu de mórte. L'amu cercetatu in Blasiu, era fórte intristatu, l'amu conso-latu; elu inse mi-a respunsu: Nu cugetá, nepóte, cà eu suntu ingrijatu pentru persón'a mea, eu suntu ingrijatu pentru natiunea mea. De 400 de ani acuma are natiunea nóstra ocaziune a'si descoperi inaintea natiuniloru conlocuitórie, inaintea tronului si inaintea Europei dorerile si dorintiele sale, si tocma acuma se lipsescu eu dela apararea sangelui meu? Asta me baga in mormentu, pentru-cà vai! me temu, tare me temu. A chiamatu pe dn. secretariu Panfilie, caruia din patu i-a dictatu cuventarea aceea epochala, pe care o cunoscú toti romanii, si care s'a publicatu in cele mai multe limbi europene. Déca voiu muri, a disu elu, celu pucinu se scia lumea si sarman'a mea natiune simtiemintele mele.

Si ce se vedi, candu era gata cuventarea, care e in gaóce de nuca istori'a romaniloru, s'a sculatú din patu. „Me ducu eu in persóna in conferintia, fia ce va vré Domnedieu.“ Ne amu miratu cu totii de elu, cà semaná mai multu unui spiritu decâtu unui omu, erá numai umbr'a de elu. In conferintia a trebuitu se'si intrerupa cuventarea de vreo 10 ori se ésa afara; dara nu s'a lasatu pana n'a terminatu. Candu a sositu acasa la Blasiu, a saritu cà unu tineru din calésca, plinu de bucuria dicúndu: „Dixi et salvavi animam meam.“

Installarea unchiului cá acelui dintaiu mitropolitu s'a serbatu in 28. Oct. 1855 cu pompa rara si stralucita, la care au participatu afara de demnitarii invitati ai tieiei, multime de spectatori din tóte natiunile si confessiunile. Cu acésta ocaziune amu auditu dela protestanti marturisirea, „cà betranulu in ornatu bisericescu semaná cu unu santu personificatu.“ Asemene observare a facutu si mam'a Maiest. sale a imperatului cu ocaziunea cununiei Maiest. sale, la care a asistatu si unchiulú.

Pana la anul 1783 episcopii si o parte a clerului portá vestminte calugaresci totu cá in biserici'a anatolica. In acestu anu s'a introdusu portulu apusénu. Unchiulu meu a statoritu si introdusu prin circulariu archierescu uniform'a care o pórtá acuma clerulu gr. catholicu intregu, si care e fara indoiéla mai corespondietória, mai impunetória si totu-odata nationala.

Datele si documentele relative la acestea monografii si biografii le-amu adunatu la unu locu, cá se nu se dea uitarei, pentru-cà acelea voru avea pururea unu interesu eminentu nu numai pentru famili'a nóstra, dara si pentru acela care va compune biografi'a unchiului ori istori'a eclesiastica si nationala de pe acelu tempu.

Unchiulu men a muritu in 7. Sept. 1867, s'a inmorméntatu in 10. Sept. in diu'a sa onomastica si in diu'a nascerii mele. Df memorabila si amara.

La amenthrea mitropolitulu Alesandru.

(Dupa „Federatiune.“)

Pre candu esistá inca una imperatia austriaca si aceea cu multa dibacia se indreptá de ministrulu fara portufoiu Mauritiu c. Eszterházy spre desfacere, fericitulu mitrop. Alesandru in capu de iérna mersese la Vien'a spre a lucrá acolo in caus'a nóstra natiunale, cu desclinire spre a impetrá unu congresu.

Epoc'a sistarii si conchiamarea dietei elusiane venise cá unu fulgeru preste capetele romaniloru. Éca constelatiunile sub cari mitrop. Alesandru la rogarea multora se dusesse la Vien'a.

Dupa reintórcere betranulu mitropolitu spuse pre lungu si pre largu patianiele sale din Vien'a, in audiulu mai multoru.

Intru memori'a densului, carea ni este pretiósá la toti, concede, dle red., unu micu spatiu notitieiloru, ce mi-amu facutu atunci de convorbirea densului cu Eszterházy. Ea este interesante nu numai in cátu probéza animosi'a, cu care mitrop. Alesandru aperá caus'a nóstra facia cu ori-ce strainu si in ori-ce tempuri: „ci si spre caracterisarea moralei politice-diplomatice a ómeniloru, pre a caroru mana vine sórtea popóraloru.“

Mitropolitulu si-a inceputu istorisarea dela visit'a facuta la Belcredi, carele i-a disu se cerceteze pre c. Eszterházy intre 2—3 si se se intieléga cu elu, cà Mailatu nu este in Vien'a.

„Amu mersu indata dupa 2 óre. Nu l'am aflatu acasa! Intr'o alta di a tramisu, de m'a incunoscintiati, cà intre 2—3 me va primí. Si m'a si primitu.

Amu inceputu cu densulu unguresce. Éra elu mi-a disu: Se me ierti Escelentia, eu voiu vorbí nemtiesce, cà in limb'a ungurésca nu amu deprindere. „Me miru, cum E. Ta cá episcopu gr. cat. indrasnesci a chiamá la solidaritate pre unu episcopu orientalú. In ce primejdia poti bagá confesiunea prin un'a lucrare, cá si acést'a! Ce va se dica acést'a?“

— Unu lucru prea neinsemnatu Escelentia. La Esc. V. suntu 4 confesiuni, si candu vinu inainte ale confesiunei, fia-care tiene de dogmele sale. Dara candu suntu sub intrebare lucruri nationali, atunci toti sunteti un'a. Asia si noi, in cele confesionali tienemu de ale nóstre, aceste nu le vomu cinsti lui S. si intru aceste nu suntemu un'a, ci dórere! prea diversi. Éra intru cele nationali nimicu nu dorescu mai multu, cá solidaritatea cu densulu.

— Escelentia! ai facutu unu mare „lázitás“ cu provocarea aceea, continuá ministrulu cu asprime. Éra eu i-am respunsu:

— Eu iti multiamescu, cà te dechiari asupr'a portarii mele asia cu inim'a deschisa. Si eu asia vorbescu. La diplomatia nu me pricepu. Dara lá-

zităs-ulu acel'a, de care vorbesci, interitatiunea, in care se afla poporul romanu, nici-de cum nu vine dela mine, ci purcede in modu fôrte naturale din decretulu convocatoriu la diet'a clusiana, unde tôte drepturile, ce natiunea romana a castigatu la anii 1863—4, suntu ignorate. Poti sôcoti, că natiunea nôstra, ce capetase drepturi sanctionate de monarchulu, catu s'a consternatu vediendu se redusa éra la starea umilita de „clase de poporu.“ Că legea dela 1791 ce se ia de basa, cunósce numai 3 natiuni. Prin urmare natiunea romana este stérta din sîrulu natiuniloru indreptatite in Ardealu, de si ea are lege noua sanctionata de monarchulu; romanulu că romanu nu are nici unu dreptu. Din decretulu acesta proveni lăzităs-ulu celu mare alu romaniloru, éra epistol'a mea catra S. e numai efluculu starii, in care se afla natiunea mea. Ba inca scrisórea mea e spre linistirea inimiloru: că poporul se mai usiuréza vediendu, că fruntasii sei pasiescu midiulocatori pentru cointielegeria si aপরarea drepturiloru amenintiate.

De aci incolo s'a tiesutu discursu lungu pentru concederea conferintieloru nationali, cu care ideia ministrulu de locu nu voiá se se impace dicundu, că prin conferintie s'ar' cresce interitarea ánimeloru intre romani. Concederea conferintieloru ar' fi lucru fôrte nepoliticu. Acolo va fi diet'a, veti merge acolo si ve veti aretá dorintiele. Asia este voi'a M. Sale. Vetii incepe dela uniune.

— „Natiunea romana nu a primitu nici odata legea aceea.“ Ea 'si are legile sale sanctionate de Maiestate, si tiene de acele.

— Ce ati facutu acolo, e numai fictio juris, că s'a facutu extra constitutionem.

— Escelentia, diet'a dela Sibiiu s'a convocatu de imperatulu. Legile aduse intr'ins'a s'au intaritu, subscrisu si publicatu de imperatulu. Déca diceti că legile aceste suntu fictio juris, apoi ridicati unu principiu fôrte periculosu, ce va elatiná fundamentele statului. Poporul nostru are o ideia mai sublima despre domnitoriulu si lucrarile lui. Elu crede, că imperatulu e Domnedieu pamentescu, ce vorbesce si lucra, face că Stellvertreter-ulu lui Ddiu, cele bune spre fericirea popóraloru, cele rele spre pedepsirea loru. Credinti'a acést'a nu-i bine a o luá dela poporu spre a pune in locu-i neincrederea pana si in cuventulu domnitoriului, că prin aceea s'ar' slabí chiaru fundamentele statului. Cum? pentru Ddiu! drepturi basate pre legi aduse intru un'a dieta, ce M. Sa serbatoresce a convocat, ale carei concluse le-a intaritu in tempu de pace adúnca, le-a publicatu prin tóta tiér'a si le-a pusu in viétia, acele se fia drepturi fecte? Atunci, ce vomu dice de diplomele multoru nobili, de privilegiele orasieloru, de latifundiele, ce posedu nobilii? Suntu aceste tôte basate pre legi aduse in dieta? Nu suntu ele mai totu acte uni-laterali de ale corónei? Ce vomu dice de Grundentlastung? Cu ce dreptu amu luat eu si dvóstra miile pentru dessarcinarea pamentului? Au patentele

date pre tempulu absolutismului mai mare potere, decatu nisce legi aduse de reprezentantii unei tieri si intarite de domnitoriulu ei?

Aceste si de aceste amu vorbitu cu densulu 1 1/2 óra. La urma s'a vediutu moiatu in catu-va, că incepuse fôrte aspru. Amu trecutu la diet'a dela Clusiu. Eu i-amu disu, că obiectulu pusu spre desbatere in loculu antaiu nu este alesu bine. Uniunea s'a facutu fara scirea si contra protestariloru nóstre. Poporul nostru nu o-a cunoscutu nici odata. Si acum cu aceea se incepemu desbaterile! Acést'a nu e politica sanetósa. Poporul nostru se infióra a luá parte la una dieta de natur'a acést'a, cu atatu mai virtosu, că si convocarea cuprinde insulta asupr'a romaniloru, dupa-ce ei nu suntu chiamati decatu sub numirea „clase de poporu,“ — si compunerea ei asia feudalistica este, precumu noi nu amu fi visatu nici odata.

— Poporul nostru e fôrte interitatu.

— Pentru-ca isi teme nationalitatea, Escelentia.

Dupa aceea inca odata l'am rogatu pentru congresu. Dara sperari nu mi-a datu. Deci amu esitu dela densulu fara alta mangaiere, decatu aceea, că i-amu descoperitu sinceru, ce amu cugetatu a fi in interesulu natiunei si alu tieri.

Mai tardiu m'a cercetatu Belcredi si mi-a disu: „Imi pare reu, că pre Es. Ta nu te potemu convinge de intentiunile cele bune ale regimului. Es. Sa Sia-gun'a s'a dusu ganz überzeugt und befriedigt.“ Ce garantia ne dati, că drepturile natiunei romane nu voru fi atacate? Ve asecuru, nu e nici vorba, se voiésca cineva a vi-le atacá. Dorere, pre vorba nu ne potemu radiemá mai multu, dupa-ce chiaru unulu dintre ministrii M. S. imi dise, că drepturile, ce ni s'au recunoscutu in diet'a dela Sibiiu si ni s'au garantatu prin subscrierea imperatului, suntu numai fictio juris.“

Aceste suntu cele impartesite de mitropolitulu. Éra eu nu amu adausu nimicu, din contra in doue locuri amu moderatu ceva, inse fara de a vatemá. Unu diariu mare germanu din Vien'a adusesese un'a scire despre intrevorbirea unui prelatu cu ómenii dela rud'a carului sistatu, care prelatu se fia spusu adevuri amare. Impartesirea aceea se reportá la convorbirea lui Siolutiu. — „Kol. Közlöny“ inca a facutu amintire de ea, inse desfigurandu totu, precumu i este datin'a. „Közlöny“ ne presenta pre Siolutiu mersu la Vien'a „ad audiendum verbum regium“ (cu alte cuvente: spre a capeta infruntare), mai nascesce si un'a afera sgomotósa intre elu si Haller, carele pre atunci figurá de cancelariu. Dara aceste suntu de ale lui „Közlöny,“ pre cari noi scimu, ce se damu, si nimicu nu compátimimu mai multu cá pre istoricii, cari necunoscendu'lu ar' retací a se luá dupa informatiunile lui.

(Va urmá).

Romanulu in poesi'a sa poporale.

XIV. Continuare: naratiunile si legendele mitice.

(Urmare.)

De observatu e in naratiunea amintita la locul penultimu, că mandiuu principesei manca jaratecu, că si calulu lui Petru in „Iulian'a Cosesian'a"¹⁾ dă svatu, sbóra prin aeru, chiaru cumu ne narédia mitologi'a antica despre Pegasulu lui Apoline, despre calulu Xantus alu lui Achile, despre Grani lui Sigurdu in mitologi'a germana. Totu asia de mancatiosi si mari beutori suntu unii eroi ai naratiuniloru năstre mitece, p. e. Mancafieru,²⁾ afine cu Mange-fer sėu Taille-fer alu Francesiloru, care natura o posede érase si Eracle sėu Hercule, alu celoru vechi, si Thor alu Germaniloru. Coifulu si sandalie, cu cari Perseu se potea face neveditu, le reafiamu in palari'a si mantéa de aceeași calitate ale „Fiului respinsu;³⁾ metamorfosarile lui Periclimenu, fiulu lui Neleu, in vulturu, sierpe, albina, furnica, pentru cari metamorfose dupa mitulu eolicu⁴⁾ Hercule si avu necasu pana a-lu poté invinge, le regasimu in „Draculu si invetiacelelu,⁵⁾ care ultimu in lupta cu maestrulu seu se face deodata pesce, apoi inelu pre degetulu unei principese, apoi grautiu de grau si in urma pasere. Altcumu atari metamorfosari ale fiintieloru mai că in mitologi'a eleno-latina suntu dese si la noi; asia in naratiunile „Draculu in butea de vinu,⁶⁾ „Dilele babeloru,⁷⁾ „Albin'a,⁸⁾ „Rundunic'a"⁹⁾ scl., care ultima ar fi fostu din inceputu feta, numai catu pentru una calumnia s'ar fi straformatu in rundunea, tocmai că la cei vechi paiangenulu, care că feta se incumetase a emula in artea tieseturei cu Palade. In fine canele si pisica, cari animale pe tempestate se alunga la noi din casa afara, de-órace diavolulu, persecutatu cu fulgere si trasnete de Joue straformatu in S. Elia, ar fi avendu predilectiune de a se baga si ascunde in aceste animalia, ne reamintiescu pre Cerberu dela intrat'a infernului si pisicele dedicate, că amblatorie mai multu nóptea, dieinei nóptei Diane;¹⁰⁾ éra „Pacal'a"¹¹⁾ intre alte se baga pecurariu la unu preutu avaru si ren, cu conditiune, că celu ce din doi se va supera mai iute pre alaltu, din pielea spateloru acelui se se taie curele, curatu că nefericitulu satiru Marsias, candu est'a cutediasa a emulá cu Apoline in cantare.

Mai alegemu inca numai trei naratiuni mitice rom., pre catu de frumoșe, pre atatu reproducatorie de câte unu mitu anticu p'aci completu si plinu de insemnatate.

Prim'a naratiune „Mundr'a mundreloru feta padurei"¹¹⁾, carea termina cu tragiculu fine alu

eroinei si eroului ei, ceea la curtea imperatului, in alu carui fiu se inamoredia, devenindu la mandatulu imperatului ucisa, cest'a de superare pentru mórtea Mundrei-mundreloru amantei sale sinucidiendu-se, ne reamintiesce cutrieratori'a sörte a Antigonei rapite dela sinulu adoratulu seu Hemonu prin tat'a acestuia Creonu, carea asisiderea se sinucide la gróp'a, in care éra se fia ingropata de viua, éra langa corpulu ei fara viuétia se strapunge si sinucide si Hemonu. Ce maretie si porure neperitorie poeme creara mani artistice din acésta tema: una „Antigone“ Sofocle, „Romeo si Iuli'a“ Shakespeare, altele altii, negraindu de pré latit'a legenda „Piramu si Tisbe“, care inca finesce cu mórtea voluntaria a lui Piramu, că-ci 'si crede amant'a mórta! Cu adeveratu avu totu dreptulu marele Schiller, candu eschiamă: „Dati-mi naratiuni mitice si istorie cavaleresci, că in ele diace materia-lulu a totu ce e maretiu si frumosu!“¹⁾

In a dōu'a naratiune semnalata, in „Fet'a de auru a marei,²⁾ eroul, alu treile fetioru si inca hebeucu alu imperatului, pléca la aventure cu una martioga rea, ce pe cale o dă nutrementu unui lupu si cu svatulu si ajutoriulu acestuia, rescii ceea ce nu potuse aflá doi frati ai lui mai maria, cum-că ceea ce manca merele de auru din gradin'a parintelui seu e una pasere de auru, in recompens'a carei spre a o capetá eroulu trebue se afle unu calu de auru, éra in locul acesta una feta de auru a marei, pre carea cu ajutoriulu lupulu o si castiga; dara celi doi frati mai mari individiosi lu-ucidu si ducu ei paserea si calulu că plėnu castigatu de densii parintelui lor; numai fet'a marei nu se misica de langa osamentele adorate ale eroului, pre care la dis'a lupulu le incununa cu flori, éra lupulu cu una suflare le reinviue. Nimic'a mai simbolicu decatu acésta re-inflorire, acésta cununare cu flori a dieinei pamentulu primavér'a; éra apoi de Apoline, dieulu sörelui, inca scimu, că elu se chiamá la cei vechi „lupescu“ (λύκος).

Inse pre tóte celelalte le intrece in privinti'a integritatei, in care fū pastratu mitulu anticu respectivu la poporulu nostru, naratiunea mitica intitulata „Florianu.“³⁾ E amirabile acésta integritate. Care barbatu versatu in sciintie nu cunósce notabilele mitu despre Perseu? Regelui Acrisiu i se profetiesce, că fiulu ficei sale Danae va se-lu ucida, dreptu ce elu 'si inchide fi'a intr'unu fortu tare; dara Zeu 'si deschide cale la dens'a in form'a unei plóie de auru. Acrisiu acumu pre natulu Perseu dinpreuna cu mam'a sa Danae lu-espune intr'unu sieri pre mare, si espusii ajungu la insul'a Serifu, unde domniá Polidect. Mai tardiu Perseu capeta dela dieitate sandalie cu aripe, un'a secere de diamantu si unu coifu, ce facea pre omu neveditu. Cu ajutoriulu acestoru

¹⁻²⁾ Schott o. c., pag. 184, 199.

³⁾ Hesiodu la scoliastele lui Apoloni Rodiu, I. 156.

⁴⁻⁵⁾ Schott o. c., pag. 193, 115, 113, 283, 284.

⁶⁾ Nork Mytholog. Wörterbuch, 2, 369.

¹⁰⁾ Schott o. c., pag. 223.

¹¹⁾ Schott o. c., pag. 246.

¹⁾ Schwab „Schiller's Leben,“ Stuttgart 1841, p. 624.

²⁾ Schott o. c., p. 253.

³⁾ Schott o. c., p. 262.

taia capulu Medusei celu impetritoriu, castiga dela regele Atlante merele de auru, liberéza pre Andromed'a de unu balauru de mare, ce va se o inghitia, ucide pe tat'a ei Cepeu si pre logoditulu ei Agenoru, ce vréu pe furisiu se o omóra; ucide mai apoi in Serifu si pre Polidectu, carele, dupa unii in legatura cu mam'a lui Perseu, ambla se ciunte viéti'a eroului. Cata coincidentia intre tóte aceste si intre „Floriantu“ alu nostru! Elu e fiulu unei fice de impetratu, pre carea parintele seu spre a o pazi de seduceri o inchide si supraveghiédia intru unu castelu, carea inse cu tóte aceste concepe din un'a beutura, ce si-o preparà inchis'a in jocaria din flori rosie miraculóse, bunaminte cumu concepuse dupa Ovidiu Junone pre dieulu Marte.¹⁾ Imperatulu maniatu 'si espune fét'a intr'una bute pe mare, pe unde carei dens'a nasce unu copilu, pre carele dupa origine-i 'lu numesce Florianu. Baiatulu indata dupa nascere cá unu Ercule dispune de una potere gigantica; naiéga cu mam'a sa si ajunge la pamentu uscatu, unde invinge si incatenédia pre unu belauru, proprietariu alu unui castelu magicu. Aici ducundu-se elu in fiacare di la venatu, mam'a sa remasa acasa se uita din curiositate in chili'a, unde diaceá belaurulu in catusie, si ce vede? vede in loculu acestui unu june minunatu de frumosu, care nu erá altu cineva decâtu insusi belaurulu metamorfosatu prin arte magica; ea se aprinde de amóre catra densu, si de aici incolu ambii tendu a repune viéti'a lui Florianu. Mam'a se prefaze morbósa si cere de lécu creerii unui bouru, Florianu 'lu aduce viu; ea poftesce labele unui ursu, Florianu aduce ursulu viu; ea doresce ap'a vietiei de pre muntele negru padítu de mórte, acolo inse Florianu cupriusu de unu orcanu sucumbe; dara dieinele dela laculu albu de pre muntele negru readunandu-i membrele corpului si aflandu-i ánim'a, 'lu revivifica, cumu fù si dieulu Bachu, ce-lu sfasiase Titanii, revivificatu prin midioloculu ánimiei sale inca batetórie; dínele albe totu-odata descoperu eroului reinviatu tradarea. In urmare elu decola belaurulu, parasesce pre mama sa vicléna, si pornesce a cauta alte fapte eroice. — Astu modu naratiunea lui Florianu intru una parte e ceva mai defectósa decâtu a lui Perseu, intru câtu adeca Florianu prin uciderea belaurului nu elibera vreuna vergina, macaru cá si acést'a s'aru poté presupune si subsume intr'una privintia in mama sa, a carei iubire e impartita intre elu si intre belauru, càdi si Persefone scimu cà erá impartita intre lumea superna si lumea infernului; intr'alta parte inse legend'a nóstra e mai completa si mai perfecta, de óre ce pre candu Perseu odata ucisu prin Megapente apune pentru totu-déun'a, pre atunci Florianu dupa mórte-si éra invie, aratandu astu modu invingerea, apunerea si reinviarea anuale continuu a dieitatei sórelui, si prin sóre a primaverei si verei.

¹⁾ Ovidius Fast. V. 225.

Éca ce odoru nepretiuítu contieniu naratiunile si legendele nóstre mitice, fia acele complete si rotundite, fia mai fragmentarie si mai pucinu miraculóse, cea ce in cursulu desvoltarei omenimei evine de comune indata ce naratiunile mitice pasiescu pe terimulu istoriei reali! Ele ne propunu in parti mai ca intréga mitologi'a romaniloru si eleniloru vechi, ba in unele conserba reminiscentie mitico-religionarie si mai primordiali, chiaru de ale poporatiuniloru primitive ariace. Si inca colectiunea, de care in prim'a linia ne sierbiramu, e facuta de straini. fóra cunoasciéntia receruta a limbei, datineloru, istoriei si naturalului romanescu, cea ce nu potù se nu casiune si produca intr'insa ici-colea óre-cari defecte. Cu atatu mai vertosu trebue dara se ne simtimu impintenati a ne mantui noi insi-ne tesaurulu acest'a de perirea, ce-lu amenintia in dilele si impregiurarile nóstre de adi. La din contra usioru se póte, cá intr'una buna deminétia se ne desteptamu, cá cu préa frumósele si suavele nóstre melodie nationali si cu altele impreuna si acésta ereditate stramosiésca, acestu testimoniu alu romanitateri nóstre, se presenta lumii civilisate cá proprietate straina.¹⁾

XV. Continuare: datinele si credentiele rom. de preste anu si occasionali.

Datinele? Se tienu óre si datinele de poesia, anumitu de cea poporale? Nu ne sfiimu a respunde afirmativu; vedi bine cá cu conditiunea, cá poesi'a poporana se se iea aici in intielesulu ei celu mai largu. Asia este; datinele si usantiele diverse ale unei genti forma asia-dicundu arom'a poetica in pros'a ocupatiuniloru cotidiane ale viétiei. Ele inca suntu producte ale spiritului acelei genti; in ele inca se manifesta intru una buna parte geniulu si caracterulu ei impreuna cu tóte aplecarile, pornirile, credentiele si aspirarile nutrite de dens'a pentru presente si venitoriu.

In speciale pentru noi romanii datinele nóstre poporali posiedu insemnatate si valóre dupla. Un'a, cà-ci acele din punctulu nostru de vedere nu suntu alta ce, decâtu, cumu aieptaramu, nisce manifestatiuni, desi adese-ori fórté curióse si bizare, dara genuine ale spiritului romanescu, producte spirituali ale poporului romanu cá atare; alt'a, cà-ci cele mai multe dintr'insele pórtu in frunte-si timbrulu originei loru italice, si deci in acésta a loru calitate de relicuie stramosiesci se infacisiédia ochiului nepreocupatu cá totu atâte documente neinfrangibili si nerestornabili

¹⁾ Erdéyi J. Magyar népdalok és mondák, Pest 1847, II. 364 „A kis tátoš“ (mandiulu nesdravenu), naratiune mitologica generale la romanii transilvani, carea o audii inca in copilaria-mi; III. 319 „Juhász Palkó“ (pecurariulu Pauluti, „Piticotu barb'a de-unu cotu“ alu nostru cu Strimbalemne, Sférma-petre si Manca-fieru; si asia la Erdéyi cá si la Kriza J. Vadrózsák, székelý népköltési gyűjtemény, Kolozsvártt 1863, pag. 396 si urm. mai multe fragmente naratiionali mitice de invederata colóre ariaca.

ale originii noastre latine. Intru adevăr e lucru uimitoriu în gradul suprem, când omul pe totu pasul da de urmă și resunetul celor mai multe datine de ale romanilor vechi în datinele, cari romanii daciani le oserba cu scumpetate până în ziua de azi, fie în timpul de preste anu, fie preste săptămână și zi, la serbatori ocașionali atât, cât și cu privire la animalia, plante, ființe atmosferice scl.

Ci se producem în ordine câteva din cele mai batătorie la ochi și totu-odată, în privința originii lor antice latine, din cele mai nedubitate.

Datinele de preste anu le începem cu serbătorea crăciunului, serbătorea născerei sôrelui fizic la poporale vechie etnice. Datinele românesce din giurul crăciunului, anume colindele și colindatul, piserelii său colindătorii, ce în preser'a crăciunului batu prin porți cu bățele lor calite și spargu cucurbet'a în usi'a respectivei case prin Banatu,¹⁾ „berea“ său ospetiuul junilor a trei'a zi de crăciunu, donul nucilor și pomelor la pisereli, turc'a și altele, ne reamintesc datinele de saturnaliile, dilele juvenali și calendele Ianuarie ale romanilor antici. Saturnaliile, în onoarea lui Saturnu dieului timpului și agriculturii și preste totu alu întunecului în opusetiune cu Ianu dieulu luminii,²⁾ se începea la romanii vechi în 17. Decembrie, și cu opaliile în onoarea dieinei Ops, muierei lui Saturnu, în 19. Decembrie, cu dilele junilor *Dies juvenales* în 21. Decembrie, și cu calendele Ianuarie făcea în urmăria dăcându una singura serbătore durătoria vreo două săptămâne. Această concrescere a serbatorilor se păstră în colind'a și colindătorii noștri, cari după numire se tragu necontestabile de la calendele Ianuarie, după realitate înse de la preser'a saturnaliilor, când adevărat baianții romani antici asisideră pornia pe străde, batendu cu bățele în porțile caselor și strigându: „io saturnalia!“ (la noi: „bună sêr'a lui Crăciunu!“ Colindătorii său piserelii capeta la noi daru: pome, desclinitu, nuci, pere, mere, colaceli, sementie, cea ce érași alude la dieulu semenatelor, pomu și venicului, cumu și la datin'a junilor romani antici de a se jocă în dilele juvenali de a cubiculu desclinitu pe nuci, că simbolu alu fructuosității și binecuvântării mănăse; ei spargu în usi'a casei una cucurbeta, carea prin form'a sa rotundă întipuesce pamentulu, și deci spargerea ei va se exprime dorința, că se pornesca cōj'a pamentului și se resăria în abundenția sementiele padite de Saturnu dieulu pamentului; perulu piserelilor se unge prin Banatu cu untu, pentru că canep'a se crêscă și se fiea môle că perulu, deci érași unu actu de cultu facia cu dieulu semenatelor, care actu se referesce la Saturnu totu-

odată și că una reminiscența a faptului, că idolulu său statu'a lui Saturnu din templulu dedicatu lui se implea cu oleu că cu unu productu din cele mai de frunte ale Latii. Totu memori'a lui Saturnu se celebra și în orarea „plugusiorului“ îndatinată pe la crăciunu și anul nou alesu în părțile transcarpatine, în carea lucrulu câmpului în toate fazele sale, cumu și priirea ocupațiilor agricole se atribuie ce e dreptu „bădăci Traianu“, dară care persôna istorică apriatu nu mai înlocuesce pe dieulu Saturnu. „Berea“ de a trei'a zi de crăciunu a junimei române de ambe secșele ne susțină învedereatu datinele romanilor vechi de la serbătorea dilelor juvenali, când junii rom. antici, alegându-și regi său duci pentru conducerea petrecerii se ospetă împreună și se petrecea cu jocuri și alte distracțiuni (ludi juvenales), întocmai cumu facu și tenerii rom. moderni, alegându-și și ei pentru susținerea ordinii vatăvi; éra apoi faptul, că fetiorii și fetele alocure óspeta în numita zi și pe betrani, ne memorădia „epulam publicum“ alu romanilor antici, ce-lu ținea după ce sacrifică și esia din templulu lui Saturnu. În fine rol'a „turcei“ noastre sémăna că ou cu ou cu rol'a și apucăturile mascărilor lor, cari la colindele Ianuarie ale romanilor vechi se mască și larvă că animalia, că babe hârce, că fete betrane scl., făcându pe străde printre privitori varie bufonerii.)

Totu pre acestu timp, anume în preser'a anului nou amantii romani jalosi punu pe vetr'a focului înfierbentată peri de porc bagati într'unu paiu, pentru că din apropierea au departarea lor cauzată prin fierbintela se rescia fidelitatea ori nefidelitatea amantului. Perii de porc, puși genului divinatoriu nevedintu pe vetr'a focului, cui se nu-i aduca aminte pe lări și penati, aceste geniuri tutelari ale familiei române vechie, alu caror altariu éra ordinarie vetr'a din casa, caror li-se proaducea că sacrificiu mai vertosu unu porcelu său porc? Sub patronarea lărilor stă familiile, casele și urbele, calile și carările; de acea serbătorea lărilor scutitori ai drumurilor (lares compitales, compitalia) se serbă la crucea acestor, ceea ce érași pare a fi remasu în datin'a calusiarilor noștri de a se însoci între sine la crucea drumurilor; ba remase, mi se pare, până și numirea acestor dieitati în cuventulu nostru „lariu“ („siede unu lăriu pecurariu,“) ce în limb'a etruscă însemnă domnu, principe.²⁾ Pancovele, ce se îndatina romanii de pre la Făgărașu a si-le trimite în această zi unulu altuia, ne memorădia placința preparată din făina. lapte și miere, ce în Rom'a vechea o proaducea în ziua această dieului Ianu; éra fericirile de anul nou la noi că si aiure, unde suntu în usu, nu suferă îndoie că se tragu din datin'a vechilor romani de

¹⁾ At. M. Marienescu „Saturnaliile și piserelii,“ în Famili'a 1874 Nr. 38—39.

²⁾ Hartung „Religion und Mythologie der Römer,“ II. pag. 124.

¹⁾ Du Cange, Dictionar. mediae et infimae latinit., sub v. Calendae.

²⁾ Fr. Creuzer „Symbolik und Mythologie,“ Leipzig u. Darmstadt 1842, III. pag. 563 not.

a-si trimite unulu altuia in dio'a cestiunata fice séu smochine uscate, de comune trei, invelite in frundie de olivu, poftindu-si totu binele si sanatate in anulu inceputu, ceea ce se indegeta acumu prin numirea acestui donu „strena,” care in limb'a sabina insémna sanatate. Chiaru si credinti'a, cà cumu i merge omului in dio'a de anulu nou, asia i va merge preste totu anulu, se arata comune romanilor antici si moderni; de acea romanii vèchi, cà ómeni practici ce erá, lucrá in acésta serbatóre, pentru cà se le fia de bunu auguriu, si celelalte dile ale anului de asemenea se le decura in activitate folositoria.¹⁾

(Va urma.)

Studie dietetice populare.

Diet'a junetiei, junelui, barbatului si betranului.

(Urmare.)

Juneti'a cuprinde in sine periodulu dela schimbarea dintiloru pàna la desvoltarea secuala, pentru baiatu pàna la 16, ér' pentru baiata pàna la 14 ani. Periodulu acesta se distinge prin crescerea copilului in lungu; ósele se intarescu si se apropia de perfectiune; diversitatea secului se esprima tare prin formele caracteristice, cà-ci tenerulu se distinge prin unu peptu mai puternicu, pre candu jun'a copila 'si sacrifica materialulu celu mai multu intru desvoltarea óseloru pelvelui (partiloru inferióre).

In etatea acésta trebuie pusu baiatul sub padi'a cea mai mare, cà-ci prin iritare secuale póte scapatá pré usioru in vitiurile cele mari si pernitióse, cari dau ansa la conturbarile adunci atátu in sfer'a desvoltarei corpului, càtu si a spiritului. Pericululu acesta, despre carele potemu dice, cà este latítu in tóte clasele poporului teneru, este patim'a onaniei. Patim'a acést'a dar trebuie impededata cu ori-ce pretiu, cà-ci ea ne amenintia cu perderea celui mai pretiosu tesauru alu avereii omenesci: decaderea corporale si spirituale, si in urma exterminarea totala a junimei ei.

In etatea acést'a a vietii, starea constitutionale e cea mai favorabile, si tocma acum si omulu e mai acomodat spre intarire si desvoltare spirituale. Viéti'a acuma castiga in putere si intarire si supórta impresiunile cele mai tari, fóra de nici o dauna. Desvoltarea spirituala si corporala de acum da directiunea pentru viéti'a intréga. De aceea inse nici odata cà acum, nu se potu aduce prin o crescere rea, prin o supr'a-intetfíre a creeriloru, daune si morburi asia grele, precumu lips'a de sange, morburi de nervi, ochi, diformitati ale corpului.

Se cere dara, cà in etatea acést'a nutrimentulu se fia celu mai corespundietoriu; elu se nu servésca numai pentru stemperarea fómiei, ci trebuie se fia alesu, abundante, cà-ci esperienti'a de tóte dilele ne invétia, cà in etatea acést'a natura 'si resbuna mai multu, decâtu ori candu altadata. Avemu destula ocaziune de a ne mirá de unele fíntie care, nu sciu cu ce semena mai multu, cu omulu, séu altoru fapturi, cari se paru a avé óre-care afinitate cu omulu. Carnea, panea, laptele, ouale si cerealiile, cafeua si thea mai slaba, dara si beutura de apa, bere mai usióra, se nu lipsésca in etatea acésta, cà-ci numai din acestea se póte construí cu succesu satisfacatoriu corpulu omenescu. Bucatele ér' au se fia sarate de ajunsu si grase, cà-ci corpulu loru are lipsa mare de ele.

Se ne ferimu inse mai virtosu in stadiulu din urma alu periodulu acestuia de nutrimentu pré abundante si iritatoriu, cà-ci intrandu acumu desvoltarea secuale in drepturile sale, pré usioru póte luá baiatul prin vivacitate mare, o alta directiune nefericita, care duce la dorintie absurde, cugete, ba chiaru si fapte; de aici se póte chiaru deduce, cumu-cà unu nutrimentu abundante de carne destépta in omu desvoltarea secuale pré de timpuriu. Cine nu cunósce fapturile cele palide, in faci'a caror'a marc'a fóra-de-legiloru este imprimata pentru vecii veciloru! In locu de a merge la scóla, de a-si adapá spiritulu in sciintia devenindu prin aceea folositori omenimei, sermanii de ei pica prad'a patimiloru si a tuturor umariloru triste.

Etatea juniei e periodulu acela alu vietii, ce se incepe cu desvoltarea puterii secuale si dura pana la incetarea crescerei corpului; ea este periodulu cócerei trupului. Tóte organele capeta unu aventu puternicu si omulu ajungundu in stadiulu ultimu alu desvoltarei sale isi astépta destinatiunea si misiunea sa. Etatea acésta cuprinde la barbati anii 16—24, ér' la femei 14—20. Aici mai intimpinamu o desvoltare progresiva a corpului, voce puternica si sonora. Mintea e cópta, fantasi'a cu aripe puternice si judecat'a agera.

Nutrimentulu in etatea acésta se fia puternicu, cà-ci atractiunea tieseturei corpului asupra sangelui si nutrimentelor, din care se compune, este puternica. Carnea, panea, laptele, ouale si surogatele loru nici in etatea acésta se nu lipsésca; si de óre-ce la junele venitoriu temperatur'a este mai iute, asia trebuie ingrijitu, cà se se provéda cu nutrimente mai recoritórie, cumu suntú pónele, legum'a, ap'a, acrima. — Pentru virginele tenere éra se fia nutrimentulu fóra iritamentu, nutritoriu si usioru de mistuitu, se contiena grasime si sare suficiente, se 'lu mance in tempuri regulate, fiindu mestecatu bine. Dintre beuturi se recomanda ap'a séu celu multu pucina bere, inse nici decâtu cafea, thea, vinu. Apetitului pentru obiecte deosebite, cumu e d. e. varulu, se nu se satisfaca nici decâtu. Déca pre langa acestu

¹⁾ Ovidius Fast. I. 165, 176, 185:

„Postea mirabar, cur non sine litibus esset
Prima dies. Causam percipe, Janus ait:
Tempora commisi nascentia rebus agendis,
Totus ab auspicio ne foret annus iners.“

nutrimentu corespundietoriu se va ocupá si mintea si corpulu intr'o mesura receruta, atunci desvoltarea armonica regulata a toturor partiloru va deveni bucuri'a si placerea teneretiei, atunci cu totu dreptulu se póte dice: „si-a petrecutu utile si dulce dilele din teneretie.“

Venimu acumu la periodulu barbatului, prototipulu estremei desvoltari a omului, a acelei etati, care pentru barbatu dura dela 24—60, éra pentru femeia dela 20—50 ani, si in care un'a dintre missiunile principali dictate dela natura e de a se ingrigi pentru propagarea generatiunei omenesci. Insusirile corporale si spirituale si-au ajunsu maccim'a lor desvoltare si potere; diferinti'a intre barbatu si femeia domnesce acuma, cá nici odata. Muschii puternici, ósele tari, profilulu corpului espresu, vocea puternica, perulu desu pe corpu, i dau unu curagiu mai inaltu, i marescu simtiulu despre poterea lui fisica; de acolo vine, cá pentru elu nimicu nu e imposibile, de acolo facultatea omnipotentii lui pentru totu, unde se pre-tinde curagiu, potere si vointia. Etatea acésta é' sa póte impartí in done parti. In cea dintai se de-mingé corpulu prin labilitate, elasticitate si potere, prin fragedimea spiritului si a vointiei. In stadiulu alu doilea corpulu si perdé din frumseti'a sa si de-vine prin ingramadirea de grasime mai grosu si ro-tundu. Corpulu conservatu bine se póte padí de im-betranire temporaria si sustiené in vigórea sa; de a-acea trebue se-i oferimu tóte conditiunile de o vita-litate puternica. Pre langa nutrimentulu corespundie-toriu se-i damu si ocupatiunea spiritului si a trupu-lui acomodata.

In periodulu barbatului observamu, cá escreti-unile corpului se afla intr'unu ecuilbriu cu cuantitatea nutrimentului, corpulu nici nu cresce, nici nu descrese. Lips'a lui de mancare se póte mesurá dupa pofi'a lui, care este mai rara decâtu mai inainte, si care éra se póte stemperá mai curendu. Ecuilbrulu cor-pului pré usioru se póte tiené, déca omulu nu ma-nanca mai multu, decumu i cere pofi'a. Mancandu mai multu, decâtu póte portá, pré usioru se nasce unu feliu de acumulatiune in totu corpulu, care con-turba activitatea lui intr'unu gradu cu lips'a de sange si cu alte conturbari in nutritie. Corpulu se grama-desce cu grasime si asia se nascu acele panteci grase, care impedece placerea cugetarii si cari rapescu mu-schiloru facultatea de a poté veni in misicere. De aci se nascu acele fiintie, cari ingrópa cu totulu po-terea si facultatea spiritului, si care aducu in fine impregiurarea, cá omulu se fia dedicatu mai numai placerei corpului.

Dela regul'a acésta espusa in genere se face abatere prin considerarea diverselor caractere si tem-peramente ale omului, cari fiindu atátu de varie si numeroase, nu se pota pertractá in modu mai detailatu. Atáta se póte amentí, cá din ce e temperamentulu mai viuu, din ce procesulu vitale este mai acceleratu cu atátu astfelu de ómeni au si lipsa de nutrimentu

mai desu; au inse de a se ferí de acelea nutrimente, cari i aducu in iritatie, asia d. e. pane grea, legu-minóse, vinu, rachiú, catea, thea; nisce substantie, prin care circulatiunea devine mai iute si puternica, care producu congestiuni la capu, prin care pelea si cu deosebire faci'a devine mai rosia. Legumele, pó-mele, ap'a, acrima ajuta multu la astfelu de ómeni iritaveri.

Nutrimentulu iritabile espusu mai susu, spiri-tuósele si aromaticele se nimerescu mai bine pentru acele temperamenta, cari din caus'a stomacului sla-bitu, a formarei grele de sange inclina tare spre me-lancolia. Carnuri si supe de tóte speciele de ani-male, vinuri puternice, catea si thea, cari intetiescu stomaculu si accelerédia procesulu vitale, contribuescu multu la influinti'a salutaria asupra dispositiunei si caracterului.

Nutrimentele acestea din urma se pota reco-mendá mai departe si acelu nature, prin care se distingu in genere flegmaticii: depresiunea creeriloru si a muschiloru, mistuirea trandava si formarea grea de sange suntu acele momente, care ceru vinulu puternicu, aromaticele, carne fripta.

In fine déca privimu periodulu betranului, ni se manifesta in elu incetarea functiuniloru secsuali si intrarea decrepiditatei corporale. Periodulu acesta nu se póte precisá cu tóta siguritaea dupa ani, totusi se accepta pentru barbati anulu alu 60-lea, é' pen-tru femei anulu alu 50-lea cá inceputulu lui. Déca mai voimu a adoptá si unu stadiu alu doilea alu ei, betranetiele cele adeverate le transpunemu dupa an. alu 70-lea. In etatea acésta peru poterile spirituali si de multe-ori si cele morali, pentru-ca diversele organe prestatórie denéga ori-ce servitiu. Pelea este incretíta, ochii si templele decadiute. Rigiditatea óse-loru si debilitatea muschiloru, de alta parte éra in-cetarea cugetarei si a memoriei suntu semnele mai invederate, cá corpulu ia o metamorfósa regresiva si cá esistentia sa nu are se mai dure multu. Se nu ne miramu dara, déca si escretiunile corpului incéta de a fi totu cele de mai inainte dupa cualitate si cuantitate. Cumu-cá procesulu vitale a devenitu mai incetu, ne documentédia impncinarea espirarei de acidu carbonicu si a formarei de materia urinaria. Asia incetu slabesce si receptivitatea pentru tóte im-presiunile palpabile si spirituale si memori'a numai reagédia nici asupra iritamentului celui mai poter-nicu. Asia corpulu slabesce pe di ce merge, vedemu numai de-odata, cá machin'a lui stagnédia si cá faci'a vietii se stinge pentru toti vecii. — Ajungerea unei etati adunce depinde numai dela jurstarile, in care au traitu omulu mai inainte. Déca cineva n'a fostu cercetatu de morburu, séu a dusu o viétia necajita, lipsita de midiolóce, si éra n'au comisu abusuri si escese in lucru, mancare si beutura, precumu si in venere, n'a veghiatu nopti intregi, acela de securu, cá va ajunge betranetiele cele mai adunci. Pentru fia-carele, ce doresce o viétia lunga, fia-i pururea inaintea

ochiloru devis'a: „Tiene mesura intru tóte si traiesco regulatu.“

Datorintí'a dietei precumu si a dieteticeí e dara, cà in càtu i sta in potere, se impedece procesulu regresivu, se sustiena firulu vietiei pana la cele mai adunci betranetie. Spre acestu scopu trebue se se respectedie totu aceea dieta, pre care amu vediut-o aplicata la cei flegmatici si melancholici, ca si aici poterea mistuirei e debilitata si fóra óre-care impulsu. De si apetitulu e pucinu intetítu, totusi trebue se-i oferimu nutrimentu, carele se constea din supa, carne, oua, friptura, leguma ténera si dulce; carnea se fia mai multu macra (muschi), totu ce e solidu se se pisedie meruntu, potendu-se mestecá mai usioru; panea alba se se prefera celei negre. Vinulu vechiu, berea poternica, cafeu'a, aromaticele in mesura mai mica suntu midiolócele cele mai eminenté pentru prosperarea betranetieloru si intetírea apetitului. Betranului nu-i este permis a manca pré multu, de órece e constatatu, cà multi betrani moru numai din simpla càusa, cà mananca prea multu; asisiderea si sér'a dupa posibilitate se recomanda abstienerea dela mancare. O ugina scurta e de ajunsu.

Diet'a femeiei.

Femei'a se deosebesce de barbatu prin mai multe insusiri caracteristice. Abstragându dela constructiunea corpului ei, ce atara de diferintí'a secuala se manifestédia prin muschi si óse giugasie, prin unu pelve mai largu si prin grasime mai multa, de unde provinu si formele ei rotunde; abstragându dela relatiunile ei psihice, precumu este sentimentalitatea, ánim'a cea nobila si patientí'a ce o caracterisédia atátu de tare, aflamu in ea procesulu vitale mai retardatu. Poterea decimata a muschiloru, precum si activitatea mai asediata a creriloru suntu urmarile naturale ale unui procesu mai móle si raru.

Aflamu mai departe, cà seculu femeiescu este inzestratu cu o iritabilitate mai mare decâtu barbatulu, unu ce carele pretinde in dietetic'a sa tota considerarea.

Din tóte acestea urmédia, cà surogatele pentru femeí au se se ofera in mesura mai mica, decâtu pentru barbatu. Unu procesu mai retardatu nu póte consumá in acelasi tempu totu acea cuantitate, pre care o consuma unu altulu cu poteri potentiate.

Esperienti'a ne invétia cu privire la femeia, cà beuturi si mancari mai pucinu nutritórie séu cele bine nutritórie in mesura mai mica, suntu de ajunsu pentru a sustiené unu bilantiu satisfacatoriu in corpulu femeiei. Asia dar nu e o vanitate a secului femeiescu, ci este o consecintia naturala, déca la mésa mananca mai pucinu decâtu barbatulu.

Iritabilitatea femeiei ér' aduce cu sine, ca ele se aléga in càtu-va nutrimentulu. Le vedemu deci cu totu dreptulu ferindu-se de aromatice poternice si de beutura iritatória. Minune inse, cà de si cafeu'a si the'a representa in gradulu celu mai mare substan-

tiele iritative, totusi ele suntu acele benturi, pre care seculu frumosu le prefera mai multu decâtu pre altele. Totusi aceste substantie se recomanda si pentru seculu frumosu, dara in mesurile cele mai mici.

De si femeí'a in genere se distinge prin consumptiune pucina de nutrimentu, vedemu din contra la femeí'a grea, cà apetitulu ei s'a urcatu la unu gradu insemnatu, ceea ce se intielege pré usioru, déca consideramu, cà din sangele ei se mai nutresce si fruptulu panteceului ei, carele pe di ce merge totu mai mari dimensiuni ia.

Detragerea nutrimentului ei nu ne este dara permisa, din contra elu se fia suficiente mistuitoriu si nutritoriu. Despre cualitatea nutrimentului ei potemu afirmá, cà femeí'a gravida se remana la nutrimentulu si obiceiurile ei de mai inainte; se se ferésca de nutrimentu greu mistuitoriu, de nutrimente prea aromatice, precumu de beuturi inferbentatórie. Ingrenarea stomacului, cu deosebire sér'a, are se se evite cu tóta scrupulositatea. Poftele deosebite la soiulu acesta de femeí au se se satisfaca numai dupa posibilitate, séu candu ele nu suntu in detrimentulu graviditatii, inse se nu créda nimenea, cà neimplinirea pofteloru ar aduce óre-cari scaderi mamei séu copilului, dupa cum dominédia credintí'a acést'a in tóte clasele societatii omenesci.

Déca ne permitemu in capitulu acesta a ne intinde cu observari si asupr'a celorlalte regule dietetice, cari suntu prescrise asupr'a vietiei rationali a unei femei gravide, fia-ne iertatu a observá, cà fiitóri'a mama are se observedie cu cea mai mare scrupulositate regulele curatieniei corpului in procurarea de aeru curatu. In totu tempulu graviditatii are se se scalde adese-ori in apa calda, precumu si de a face comotiune in aeru liberu si curatu. O viétia siendienda, precumu si de alta parte intetírea mare trupésca potu aduce scaderile cele mai mari cu sine. Vestmentulu éra se fia comod si se se observe de regula, cà imbracarea prea strinsa póte se fia numai periculósa.

Pentru incungiurarea doreriloru de títia cu oca siunea laptarei se recomanda spalarea lor si a mucuriloru cu apa rece si cu substantie spirituóse, ceea ce se se repetiésca pe fia-care di de 2—3 ori, cu deosebire in lunile din urma ale graviditatii.

Dietetic'a spiritului inca e de unu mare folosu pentru femeia, si i se póte satisfaca mai avantajiosu prin o dispositiune placuta si indestulita.

Pre candu in dilele prime dupa nascere se pre-tinde, cà nutrimentulu se fia usioru si mai pucinu satiosu (numai fluiditati), de óre-ce mancarea abundanta prea usioru póte aduce dupa sine morburi periculóse, se recomanda pentru mai tardiu mancare mai consistenta, precumu e d. e. carne, lapte, oua, zacharu, mancari de faina, de óre-ce tóte acestea contribue la fabricarea suficiente a unei specie bune de lapte. Noi scimu prea bine, cà in lapte e reprezentatu albuminulu, grasimea si zacharulu, scimu cà

albuminulu vine din carne, lapte si oua, scimu, că untulu vine directe din grasime, amilu său zăcharu; zăcharulu că atare 'lu aflamu ér' in amilu său zăcharu; éra sarile minerali in toate nutrimentele omului; nu ne vomu mirá deci nici decumu, déca afirmamu, că pentru producerea de lapte bunu si abundante se pretinde nutrire cu nutrimentulu celu mai bunu. Din contra, nutrimentu defectuosu aduce cu sine influinta negativa asupra productiunei laptelui in tiera.

Déca inse numai nutrimentulu celu bunu e in stare a produce si in peptulu mamei laptele celu mai aptu pentru prosperarea copilului, atunci urmédia de sine, că si mam'a se evite ori-ce substantia neapta, care aru poté fi defectuosa pentru densa si pentru copilulu ce 'lu laptédia. Asia ea se se padiésca cu deosebire de otietu si de toate pomele acre, că-ci aceste prea usioru potu se impucinedie laptele si se'lu face mai pučinu nutritoriu.

Candú inse mam'a nu e in stare de a-si laptá insa-si pre copilulu ei si s'ar inlocui functiunea acésta prin o doica, atunci trebue cu ori-ce pretiu se tienemu pre femeia acésta in cea mai deplina sanatate. Spre acestu scopu se recere, că se fimu cu cea mai mare atentiune, se nu o scótemu nici decumu din obiceiurile ei de mai înainte. Avendu de a face cu o tiera, se nu credemu nici decumu, ea, dandú-i mancarile cele mai bune, cu care ea inse n'a fostu dedata, vomu capetá in proportiunea aceea si laptele doritu; din contra prea usioru ne vomu vedea insielati in asteptarile noastre si vomu capetá in locu de prosperare a copilului numai morburu continue, in urm'a caroru sugatoriulu are se suferi viétu sa intréga. Se ne facemu deci de regula, că se tienemu doica catu se póte de acuratu in relatiunile ei de mai înainte; se ne ingrigimu numai, că nutrimentulu ei se fia suficiente si nutritoriu; atunci de securu, că vomu aflá aceea ce cautamu si ne vomu ajunge scopulu pre deplinu. Atunci copilulu nostru va poté fi asia, dupa cumu numai si-au potutu inchipuá asteptarile noastre si anim'a iubinda parintésca.

(Va urma).

Versulu ostasiloru.

Pentru tíera si-imperatu
Totu voiniculu e 'nfocatu,
Si viétu'a damu ori-care
Dela micu până la mare.
Fia sóre, fia plóia,
Noi mergemu de buna voia,
Fia diua, fia nópte,
Noi suntemu gata cu tóte.
Toti suntemu copii de munte,
Si vomu fi ostasi de frunte.
De mórte nu ne e frica,
Dusímanu'lu facemu nimica.

De-a veni i-omu da pe pele,
Si de ori-ce nevoi grele
Pre 'imperatu 'lu vomu scapa,
Tíer'a bravu vomu apara.
Cine vre se ne cunósca,
Via numa-asupra nóstra,
Ca asia 'lu vomu scarpina,
De n'a aita catu lumea.
Noi juramu lui Dumnedieu,
Că vomu sta toti că unu leu,
Si ne-omu bate pe 'ntrecute,
Fia in siesu, fia la munte.
Via glóntiele că plóia,
Noue nu ne strica voia,
Sune tunurile tóte,
Că nu ne pasa de mórte.
Noi vomu sta 'n focu voinicesce,
Si ne-omu bate barbatesce,
Că se vedea ori si cine,
Ce sange ne curge 'n vine.
Frundia verde de aluna,
Tíer'a nóstra scumpa 'i buna,
Ea astépta dela noi,
Se fimu harnici in resboiu;
Candú in ea ne-omu intorna,
Mandrele ne-oru saruta,
Si lumea ne-a lauda. *)

Suave, Iuniu 1866.

G. POPP,
Locotenente prim.

BIBLIOGRAFIA.

Partea II. a Gramaticéi romane, adeca Sintactic'a, compusa de dn. canonicu prepositu Timoteu Ciparin, premiata de Societatea academica romana, a esitu de sub tipariu. Delegatiunea Societatei academice a defiptu pretiulu Sintacticei asia de scadiutu, in catu se te miri, déca din vendiarea intregéi editiuni voru esí macaru spesele tipariului. Pretiulu unui esemplariu este numai 2 florini v. a. aici in imperiu, éra in Romani'a 5 franci. Depositoriulu principale pentru Sintactica este in Blasiu la dn. profes. gimn. I. M. Moldovanu, unde fusese si partea I., din care abia se mai afla pučiné esemplarie.

Dieci de ani se audia până acilea manifestandu-se dorintu'a literatiloru nostrii dupa Sintactic'a limbei; in mai multe casuri stilulu originale reu, traductiu-

*) Acésta poesióra compusa si impartita la fetiori numai cu câteva zile inainte de mórtea gloriósa a auctorului ei intem-plata la Custozza in 24. Iuniu, se aflá mai de curendu conservata intre charthiile celui mai bunu amicu alu seu si camaradu de arme. Iti facuramu locu acilea cu atâtu mai virtosu, că-ci din parte-ne simtimu adesea profunda dorere sufletésca de câte-ori cugetamu, ce pučinu se conserva la noi memori'a ostasiloru nostrii, cari si-au sacrificatu viétu'a pe campulu de onóre. Red.

nile si mai rele, disordinea mai fôra exemplu in aplicarea interpunctiunilor si multe alte defecte ale scrierei era escusate cu necunoscerea regulilor sintactice ale limbei nôstre. Tôta natiunea cerea Gramatica si Sintactica. Veni Alesandru Ioanu I. Domnulu cu incurgiarile sale, veni Zappa nemuritoriulu cu premiele sale brilante de mii de galbini. Se fundà Societatea academica romana cu conditiune principale, cá se dea natiunei Dictionariu si Gramatica (I. si II). Trecura si preste acêsta diece ani cá diece dile, intre lupte fôrte grele, despre care natiunea este inca prea puçinu informata. Acea societate publicà mereu dela 1869 incôce premie in sume precumu nu se prea vedu nicairi la natiuni de tali'a nôstra. In locu de concurenti la premie se aratà pe scena numai una cêta de criticastrii, cu Max Müller subtiôra, séu si fôra de acela, éra in locu de critice demne de ômeni eruditi si seriosi, scósera cãte una farsa de teatru. cãte una caricatura in foi satirice si alte frivolitati, cu care 'si petrecu ômenii cari n'au altu-ceva de lucru. In fine societatea academica a reusitu a pune man'a si pe unu operatu de sintactica, unulu singuru dupa atâtea încercari. Dara ce operatu? Fructulu unui studiu intensivu de ani 50.

Planulu de invetiamentu pentru scólele poporali in districtulu consistoriului romanu ort. din Aradu. Aprobatu cu decisiunea consistoriala de datulu 10. Ian. st. v. 1877 Nr. 66/1 scol. Aradu 1877. 8º, pag. 71.

Reportu generale istoricu, despre activitatea societatii „Petrui Maioru“ a junimei romane din Budapest'a, dela infintierea ei panà in presente, cetitu in siedinti'a generale din 12. Iuniu 1876 prin secretariulu societatii Petru Iliesiu. Budapest'a 1877. Acêsta brosiurica se vinde in folosulu fondului societatii in pretiu de 30 cr. 8º, pag. 42.

Triumfulu adevêrului contra ratacirei Craiova, tipografi'a nationale Theodoru Macinca si Ralian Samitca, 1877. 8º, numai 14 pag. Acêsta voiesce se fia una specie de apologia (aparare) a clerului romanescu in contra furióseloru atacuri ale dlui Al. Sihleanu, deputatu si vicepresedente alu camerei legislative. Scandalulu caúsatu de dn. Sihleanu in érn'a trecuta este fôra exemplu in Romani'a, éra apararea clerului, chiaru si cea din senatu pronuntiata de catra mitropolitulu Moldaviei, pana acuma nu a potutu satisfac pe nimeni. Cu totulu altele trebue se fia armele clerului contra inemiciloru religiunei positive si a hierarchiei, intru o tiéra subminata de idei si doctrine care de care mai bizare si mai estravagante.

Concursurile publicate in a. tr. de catra societatea academica romana. De si acelea concursuri s'au publicatu in mai multe diarie, totusi se afla cu cale a mai reflecta la ele, de si mai in scurtu, in decursulu acestui anu. Conditiiunile specificate cu de a meruntulu se potu vedé mai cu indemana in Analile societatei academice, publicate pe a. 1876.

Idealele studentului romanu. Cuventu pronuntiatu la serbatóri'a S. Sofii, patróni gimnasiului rom. din Brasiovu, de Ioanu Popea, prof. gimnasialu. Recomendamu cu totu de-adinsulu tine-rimei romane acêsta brosiura, plina de sfaturi bune, scrisa intr'unu stilu frumosu si cu o limba corecta. E adevêratu, ca ea consta numai din 25 de pagine, dara contine idei sanatóse si invetiaturi cãtu se pôte mai folositórie pentru ori-ce studentu romanu, care se silesce se-si implinésca cu esactitate si cu conscientiositate tóte datorintiele ce-i suntu impuse. Brosiur'a se pôte procurá dela insusi auctoriulu, domiciliatu in Brasiovu si profesorulu la gimnasiulu rom. de aci.

Unu opu nepublicatu. Vechimile Jidoviloru, de vestitulu istoricu jidovescu Iosifu Flaviu, s'au gasitu in traductiune romanésca. Manuscriptulu se afla in posesiunea dlui I. Al. Lapedatu. Timpulu, candu s'a facutu acêsta traducere, cade pre la finea secolului alu 18-lea si pre la inceputulu secolului alu 19-lea. La finea volumului ultimulu se afla numele popei Lebu din Brasiovu, dinpreuna cu dat'a 1805. Mai remane acumulu se scimu, déca acestu Lebu a fostu numai copistu séu chiaru traducatoriulu? Traductiunea e destulu de importanta din punctu de vedere alu limbei. Pros'a romana aru castigá multu prin publicarea acestui opu.

Din Istori'a regimentului II. romanescu granitariu (Nasaudu) publicatu in an. 1874 se mai afla exemplarie la tipografii editori Römer & Kamner in Brasiovu cu 60 cr. si se potu trage mai bine de a dreptulu prin posta, séu si prin librarii.

Dictionariulu ungurescu-romanescu, compusu de Georgiu Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8º mare, 41 côle, se afla depusu spre vendiare la librariile din Brasiovu, Sibiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, Aradu, M. Sigetu, cu pretiulu originale ficsu 3 fl. 70 cr. leg. tiépenu cu piele, si 3 fl. 20 cr. v. a. leg. usioru.

Erata. In Nr. 6 pag. 62 a Transilvaniei in locu de Todoru citesce Fodoru.